

II

(Vorbereidende besluiten)

COMMISSIE

Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 86/378/EEG van 24 juli 1986 betreffende de gelijke behandeling van mannen en vrouwen in ondernemings- en sectoriële regelingen inzake sociale zekerheid ⁽¹⁾

(96/C 379/07)

(Voor de EER relevante tekst)

COM(96) 605 def. — 95/0117(CNS)

(Door de Commissie overeenkomstig artikel 189 A, lid 2 van het EG-verdrag ingediend op 19 november 1996)

(¹) PB nr. C 218 van 23. 8. 1995, blz. 5.

VORIGE VERSIE
(door de Commissie ingediend op 16 mei 1996)

NIEUWE VERSIE
(rekening houdend met bepaalde amendementen van het Europees Parlement)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 100,

Ongewijzigd

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Parlement,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité,

Overwegende dat in de bewoordingen van artikel 119 van het EG-Verdrag iedere Lid-Staat de toepassing van het beginsel van gelijke beloning voor mannelijke en vrouwelijke werknemers voor gelijke arbeid verzekert; dat onder beloning dient te worden verstaan het gewone basis- of minimumloon of -salaris, en alle overige voordelen in geld of in natura die de werkgever direct of indirect aan de werknemer uit hoofde van zijn dienstbetrekking betaalt;

VORIGE VERSIE

Overwegende dat het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in zijn arrest van 17 mei 1990 in zaak C-262/88 Barber tegen Royal Exchange Assurance ⁽¹⁾ erkent dat alle vormen van bedrijfspensioenen een element van de beloning vormen in de zin van artikel 119 van het Verdrag;

Overwegende dat het Hof in genoemd arrest, zoals verduidelijkt door het arrest van 14 december 1993 (zaak C-110/91 Moron ⁽²⁾), een duidelijk standpunt inneemt over de daadwerkelijke draagwijdte van artikel 119 van het Verdrag, namelijk dat discriminatie tussen mannen en vrouwen in de ondernemings- en sectoriële regelingen inzake sociale zekerheid in het algemeen is verboden, en niet alleen wanneer het de vaststelling betreft van de pensioengerechtigde leeftijd of wanneer een bedrijfspensioen wordt aangeboden als compensatie bij ontslag om economische redenen;

Overwegende dat, overeenkomstig het Protocol ad artikel 119 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, te Maastricht ondertekend door de twaalf staatshoofden en regeringsleiders, voor de toepassing van artikel 119 uitkeringen uit hoofde van een ondernemings- of sectoriële regeling inzake sociale zekerheid niet als beloning beschouwd worden indien en voor zover zij kunnen worden toegerekend aan tijdvakken van arbeid voor 17 mei 1990, behalve in het geval van werknemers of hun rechtverkrijgenden die voor die datum een rechtsvordering of een naar geldend nationaal recht daarmee gelijk te stellen vordering hebben ingediend;

Overwegende dat het Hof van Justitie in zijn arresten van 28 september 1994 ⁽³⁾ in zaak C-128/93 Fisscher en in zaak C-57/93 Vroege voor recht heeft verklaard dat het Protocol ad artikel 119 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, toegevoegd aan het Verdrag betreffende de Europese Unie, geen enkele invloed heeft op het recht op aansluiting bij een bedrijfspensioenregeling, die verder door het arrest van 13 mei 1986 in zaak C-170/84 Bilka-Kaufhaus GmbH tegen Hartz ⁽⁴⁾ wordt geregeld, en dat de beperking van de werking *ratione temporis* van het arrest van 17 mei 1990 in zaak C-262/88 Barber tegen Guardian Royal Exchange Assurance Group niet van toepassing is op het recht op aansluiting bij een bedrijfspensioenregeling;

⁽¹⁾ Jurispr. 1990, blz. I-1889.

⁽²⁾ Jurispr. 1993, blz. I-6591.

⁽³⁾ Jurispr. 1994, blz. I-4541 en Jurispr. 1994, blz. I-4583.

⁽⁴⁾ Jurispr. 1986, blz. I-1607.

NIEUWE VERSIE

VORIGE VERSIE

NIEUWE VERSIE

Overwegende dat het Hof van Justitie in zijn arrest van 6 oktober 1993 in zaak C-109/91 Ten Oever^(*), alsmede in zijn arresten van 14 december 1993 in zaak C-110/91 Moroni en van 22 december 1993 in zaak C-152/91 Neath^(*) en van 28 september 1994 in zaak C-200/91 Colorol^(?) bevestigt dat ingevolge het arrest van 17 mei 1990 C-262/88 Barber op de rechtstreekse werking van artikel 119 van het Verdrag slechts een beroep kan worden gedaan teneinde gelijkheid van behandeling op het gebied van bedrijfspensionen te eisen wanneer het gaat om uitkeringen die verschuldigd zijn uit hoofde van na 17 mei 1990 vervulde tijdvakken van arbeid, behoudens de uitzondering ten gunste van werknemers of hun rechtverkrijgenden die vóór die datum een rechtsvordering hebben ingesteld of een naar geldend nationaal recht daarmee gelijk te stellen vordering hebben ingediend;

Overwegende dat het Hof van Justie in zijn arresten van 6 oktober 1993 (C-109/91 Ten Oever) en van 28 september 1994 (C-200/91 Coloroll) nogmaals bevestigt dat de beperking *ratione temporis* van het arrest Barber van toepassing is op overlevingspensioenen en bijgevolg op de gelijkheid van behandeling op dit gebied enkel voor de na 17 mei 1990 vervulde tijdvakken van arbeid aanspraak kan worden gemaakt, behalve in het geval van personen die vóór die datum een rechtsvordering of een naar geldend nationaal recht daarmee gelijk te stellen vordering hebben ingediend;

Overwegende dat het Hof van Justitie bovendien in zijn arrest van 22 december 1993 in zaak C-152/91 Neath en in zijn arrest van 28 september 1994 in zaak C-200/91 Coloroll verklaart dat de premies en bijdragen van de werknemers aan een pensioenregeling ten behoeve van een gegarandeerde vastgestelde einduitkering voor mannelijke en vrouwelijke werknemers evenveel moeten bedragen daar deze onder artikel 119 van het Verdrag vallen, terwijl de ongelijkheid van de werkgeverspremies, betaald in het kader van een door kapitalisatie gefinancierde bedrijfspensioenregeling met vaste uitkeringen, uit hoofde van het gebruik van naar geslacht gedifferentieerde actuariële gegevens niet in het licht van artikel 119 kan worden beoordeeld;

Ongewijzigd

(*) Jurispr. 1993, blz. I-4879.

(*) Jurispr. 1993, blz. I-6953.

(?) Jurispr. 1994, blz. I-4389.

VORIGE VERSIE

Overwegende dat het Hof van Justitie in zijn arresten van 28 september 1994 (*) in zaak C-408/92 Smith en in zaak C-28/93 Van den Akker bepaalt dat artikel 119 van het EG-Verdrag eraan in de weg staat dat een werkgever die de nodige maatregelen neemt om aan het arrest van 17 mei 1990 Barber (C-262/88) te voldoen, voor tijdvakken van arbeid tussen 17 mei 1990 en de datum van inwerkingtreding van die maatregelen, de pensioengerechtigde leeftijd voor vrouwen optrekt tot de voor mannen geldende leeftijd, terwijl ten aanzien van na laatstgenoemde datum vervulde tijdvakken van arbeid artikel 119 niet aan een dergelijke handelwijze in de weg staat; dat ten aanzien van vóór 17 mei 1990 vervulde tijdvakken van arbeid het Gemeenschapsrecht geen enkele verplichting oplegde, die een grond kan zijn voor maatregelen waarbij de door vrouwen genoten voordelen achteraf worden verminderd;

Overwegende dat het Hof van Justitie in zijn arrest van 28 september 1994 in zaak C-200/91 Coloroll bepaalt dat aanvullende uitkeringen die voortvloeien uit bijdragen die de werknemers zuiver vrijwillig hebben betaald, niet binnen de werkingssfeer van artikel 119 van het Verdrag vallen;

Overwegende dat de Commissie in haar 3e actieprogramma voor de middellange termijn [(1991-1995) (*) — COM(90) 449 def. van 6 november 1990] voor gelijke kansen van mannen en vrouwen bij de geselecteerde acties opnieuw de nadruk legt op de goedkeuring van passende maatregelen om met de gevolgen van de in zaak C-262/88 Barber van 17 mei 1990 gedane uitspraak rekening te houden;

Overwegende dat dit arrest noodzakelijkerwijs de gedeeltelijke ontkrachting inhoudt van enkele bepalingen van Richtlijn 86/378/EEG van de Raad (1°) met betrekking tot werknemers;

Overwegende dat artikel 119 van het Verdrag rechtstreeks van toepassing is en voor de nationale gerechtelijke instanties kan worden ingeroepen tegen iedere werkgever, of het nu is door een privépersoon of door een publiekrechtelijke rechtspersoon, en dat het aan deze gerechtelijke instanties staat de bescherming van de rechten die deze bepaling aan de justiciabelen toekent, te garanderen;

(*) Jurispr. 1994, blz. I-4435 en Jurispr. 1994, blz. I-4527.

(^o) PB nr. C 142 van 31. 5. 1991, blz. 1.

(1°) PB nr. L 225 van 12. 8. 1986, blz. 40.

NIEUWE VERSIE

VORIGE VERSIE

NIEUWE VERSIE

Overwegende dat het om redenen van rechtszekerheid evenwel noodzakelijk is Richtlijn 86/378/EEG te wijzigen om de onder de jurisprudentie-Barber vallende bepalingen aan te passen,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Richtlijn 86/378/EEG wordt als volgt gewijzigd:

1. Artikel 2 wordt door de volgende tekst vervangen:

„Artikel 2

1. Als ondernemings- of sectoriële regelingen inzake sociale zekerheid worden aangemerkt regelingen die niet vallen onder Richtlijn 79/7/EEG en tot doel hebben aan de werknemers of zelfstandigen uit een onderneming, een groep ondernemingen, een tak van de economie of een één of meer bedrijfstakken omvattende sector, prestaties te verstrekken in aanvulling op de prestaties uit hoofde van de wettelijke regelingen op het gebied van de sociale zekerheid of in de plaats daarvan, ongeacht of aansluiting bij deze regelingen verplicht is of niet.

2. Deze richtlijn is niet van toepassing op:

- a) individuele overeenkomsten van zelfstandigen,
- b) regelingen van zelfstandigen die slechts één lid tellen,
- c) in het geval van werknemers, verzekeringsovereenkomsten waarbij de werkgever geen partij is,
- d) de facultatieve bepalingen van de ondernemings- of sectoriële regelingen die de deelnemers individueel worden aangeboden teneinde hun
 - hetzij aanvullende prestaties,
 - hetzij de keuze van het tijdstip waarop de normale prestaties voor zelfstandigen zullen ingaan of de keuze tussen verscheidene prestaties te waarborgen.”

VORIGE VERSIE

2. Artikel 3 wordt door de volgende tekst vervangen:

„Artikel 3

Deze richtlijn is van toepassing op de beroepsbevolking — met inbegrip van zelfstandigen, van werknemers wier arbeid is onderbroken door ziekte, moederschap, ongevallen of onvrijwillige werkloosheid en van werkzoekenden, op gepensioneerde of invalide werknemers alsmede op de rechtverkrijgenden van deze werknemers.”.

3. Artikel 6 wordt door de volgende tekst vervangen:

„Artikel 6

1. Tot de bepalingen die in strijd zijn met het beginsel van gelijke behandeling, moeten die worden gerekend welke van het geslacht, hetzij direct, hetzij indirect, met name door verwijzing naar de echtelijke staat of de gezinssituatie, uitgaan om:

- a) te bepalen welke personen aan een ondernemings- of sectoriële regeling mogen deelnemen;
- b) te bepalen of verplicht dan wel vrijwillig aan een dergelijke regeling wordt deelgenomen;

NIEUWE VERSIE

2a) Artikel 5, lid 1 wordt door de volgende tekst vervangen:

„Artikel 5

1. Onder de in onderstaande bepalingen vastgestelde voorwaarden houdt het beginsel van de gelijke behandeling in dat iedere vorm van discriminatie op grond van geslacht, hetzij direct, hetzij indirect, door verwijzing naar met name de echtelijke staat, de gezinssituatie of het atypische karakter van de arbeid, is uitgesloten, in het bijzonder met betrekking tot:

- het toepassingsgebied van de regelingen alsmede de voorwaarden inzake de toelating tot de regelingen,
- de verplichting tot premiebetaling en de premieberekening,
- de berekening van de prestaties, waaronder begrepen verhogingen verschuldigd uit hoofde van de echtgenoot en voor ten laste komende personen, alsmede de voorwaarden inzake duur en behoud van het recht op prestaties.”.

3. Artikel 6 wordt door de volgende tekst vervangen:

„Artikel 6

1. Tot de bepalingen die in strijd zijn met het beginsel van gelijke behandeling, moeten die worden gerekend welke van het geslacht, hetzij direct, hetzij indirect, door verwijzing naar met name de echtelijke staat of de gezinssituatie of het atypische karakter van de arbeid, uitgaan om:

Ongewijzigd

VORIGE VERSIE

- c) uiteenlopende regels vast te stellen ten aanzien van de leeftijd voor toetreding tot de regeling of ten aanzien van de minimumduur van arbeid of aansluiting bij de regeling om in aanmerking te komen voor de prestaties;
- d) behoudens voor zover bepaald onder h) en i), uiteenlopende regels vast te stellen ten aanzien van de terugbetaling van de premies of bijdragen wanneer de aangeslotene uit de regeling treedt zonder te voldoen aan de voorwaarden die hem een uitgesteld recht op de prestaties op lange termijn waarborgen;
- e) uiteenlopende voorwaarden vast te stellen voor de toekening van de prestaties of deze voor een van beide geslachten voor de behouden;
- f) uiteenlopende pensioenleeftijden op te leggen;
- g) het behoud of de verwerving van rechten te onderbreken gedurende de wettelijke of krachtens collectieve arbeidsovereenkomsten voorgeschreven en door de werkgever uitbetaalde perioden van moederschapsverlof of van verlof om gezinsredenen;
- h) uiteenlopende niveaus voor de prestaties vast te stellen, behoudens voor zover nodig om rekening te houden met actuariële berekeningselement en die voor de twee geslachten verschillen bij regelingen met vastgestelde premies of bijdragen;
- i) uiteenlopende niveaus vast te stellen voor de premies of bijdragen van werknemers;

uiteenlopende niveaus vast te stellen voor de premies of bijdragen van werkgevers behalve,

- bij regelingen met vastgestelde premies of bijdragen indien beoogd wordt de hoogte van de door de premies of bijdragen bepaalde prestaties gelijk te trekken of onderling aan te passen;
- bij door kapitalisatie gefinancierde regelingen met vastgestelde einduitkeringen wanneer de werkgevers bijdragen zijn bedoeld ter aanvulling van de financiële grondslag die nodig is ter dekking van de kosten van deze vastgestelde einduitkeringen;

NIEUWE VERSIE

- g) het behoud of de verwerving van rechten te onderbreken gedurende de wettelijke of krachtens collectieve arbeidsovereenkomsten voorgeschreven en door de werkgever uitbetaalde verloftermijnen;”;

Ongewijzigd

VORIGE VERSIE

NIEUWE VERSIE

- j) verschillende normen of uitsluitend voor de personen van een bepaald geslacht geldende normen vast te stellen, behoudens voor zover bepaald onder h) en i), met betrekking tot de garantie tot de garantie of het behoud van het recht op uitgestelde prestaties wanneer de aangeslotene de regeling verlaat.

2. Wanneer de toekenning van onder de onderhavige richtlijn vallende uitkeringen aan de beheersorganen van de regeling wordt overgelaten, moeten deze het beginsel van de gelijkheid van behandeling in acht nemen.”.

4. Artikel 8 wordt door de volgende tekst vervangen:

„Artikel 8

1. De Lid-Staten nemen de maatregelen die nodig zijn opdat de bepalingen van de ondernemings- of sectoriële regelingen van zelfstandigen die in strijd zijn met het beginsel van gelijke behandeling, uiterlijk met ingang van 1 januari 1993 zijn herzien.

2. Deze richtlijn belet niet dat de rechten en verplichtingen die verband houden met een periode van aansluiting bij een beroepsregeling van zelfstandigen die voorafging aan de herziening van deze regeling, blijven vallen onder de bepalingen van de regelingen die van kracht waren tijdens de bedoelde periode.”.

5. Artikel 9 wordt door de volgende tekst vervangen:

„Artikel 9

In het geval van de regelingen voor zelfstandigen mogen de Lid-Staten de verplichte tenuitvoerlegging van het beginsel van gelijke behandeling uitstellen met betrekking tot:

- a) de vaststelling van de pensioengerechtigde leeftijd voor de toekenning van het ouderdoms- of rustpensioen en de eventuele gevolgen daarvan voor andere prestaties naar hun keuze:
- hetzij uiterlijk tot het tijdstip waarop die gelijke behandeling gerealiseerd is in de wettelijke regelingen,
 - hetzij uiterlijk totdat deze gelijke behandeling bij richtlijn wordt voorgeschreven;

VORIGE VERSIE

- b) de pensioenen van nagelaten betrekkingen, totdat het beginsel van de gelijke behandeling bij richtlijn wordt voorgeschreven in de wettelijke sociale-zekerheidsregelingen op dit gebied;
- c) de toepassing van artikel 6, lid 1 onder i), eerste alinea, om rekening te houden met de verschillende actuariële berekeningselementen, uiterlijk tot het verstrijken van een termijn van dertien jaar te rekenen vanaf de kennisgeving van deze richtlijn.”.

Artikel 2

1. Iedere maatregel voor de omzetting van deze richtlijn heeft terugwerkende kracht tot de datum van 17 mei 1990 voor werknemers en voor de prestaties die zijn toegekend tijdens tijdvakken van arbeid na die datum, onder voorbehoud van de uitzondering die is gemaakt voor werknemers of hun rechtverkrijgenden die voor die datum een rechtsvordering of een naar geldend nationaal recht daarmee gelijk te stellen vordering hebben ingediend. In dit geval moeten de maatregelen voor de omzetting terugwerkende kracht hebben tot de datum van 8 april 1976 en moeten zij alle prestaties dekken die zijn toegekend tijdens tijdvakken van arbeid na die datum.

Voor de Lid-Staten die na 17 mei 1990 tot de Europese Unie toetreden zijn, wordt deze laatste datum vervangen door 1 januari 1994.

2. Het eerste lid van het onderhavige artikel doet geen afbreuk aan de nationale regels betreffende de beroepstermijnen die kunnen worden ingeroepen tegen werknemers die hun recht op aansluiting bij een bedrijfspensioenregeling laten gelden, mits deze niet minder gunstig zijn voor dit soort beroep dan voor soortgelijke beroepen van interne aard en zij de uitoefening van het Gemeenschapsrecht in de praktijk niet onmogelijk maken.

NIEUWE VERSIE

5a) Een nieuw artikel 9a) wordt ingevoegd, als volgt:

„Artikel 9a)

Indien mannen en vrouwen onder dezelfde voorwaarden aanspraak op een flexibele pensioenleeftijd kunnen maken, is zulks niet strijdig met deze richtlijn.”.

Artikel 2

1. Iedere maatregel tot uitvoering van deze richtlijn heeft terugwerkende kracht tot de datum van 17 mei 1990 voor werknemers en voor de prestaties die zijn toegekend tijdens tijdvakken van arbeid en door de werkgever uitbetaalde verloftermijnen na die datum, onder voorbehoud van de uitzondering die is gemaakt voor werknemers of hun rechtverkrijgenden die voor die datum een rechtsvordering of een naar geldend nationaal recht daarmee gelijk te stellen vordering hebben ingesteld. In dit geval moeten de maatregelen voor de omzetting terugwerkende kracht hebben tot de datum van 8 april 1976 en moeten zij alle prestaties dekken die zijn toegekend tijdens tijdvakken van arbeid of door de werkgever uitbetaalde verloftermijnen na die datum. Voor Lid-Staten die na 8 april 1976 tot de Gemeenschap zijn toetreden wordt deze datum vervangen door de datum waarop artikel 119 op hun grondgebied van kracht werd.

Ongewijzigd

VORIGE VERSIE

NIEUWE VERSIE

Artikel 3

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk een jaar na bekendmaking van deze richtlijn in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de Lid-Staten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de Lid-Staten.

2. De Lid-Staten verstrekken aan de Commissie, uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van deze richtlijn, alle dienstige gegevens om haar in staat te stellen aan de Raad een verslag over de toepassing van deze richtlijn voor te leggen.

Artikel 4

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*.

Artikel 5

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.
